

Kalkınmanın Sürdürülebilirliği ve Toplumsal Barış İçin İstihdam ve Mesleki Eğitimin Önemi Üzerine Bir Proje Çalışması

Yrd. Doç. Dr. Esra YÜKSEL*

Özet

Kalkınmanın sürdürülebilirliği ve toplumsal barış umutlarının sağlanması, özellikle toplumun eğitim düzeyi düşük, mesleği olmayan, işsiz durumdaki kadın ve genç nüfusunun, gelir getirici bir işe sahip olmasıyla son derece ilişkilidir. İnsani kalkınma göstergeler doğrultusunda toplumun dezavantajlı kesimleri için istihdama dönük mesleki eğitim programlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Yeni Umutlar Projesi, bu amaçla 2005-2006 döneminde uygulanmış, hâlâ devam eden bir projedir. Projenin sonuçları, geri kalmış bölgelerde yaşanan söz konusu kesimlerin katıldıkları mesleki eğitim programlarından memnuniyetin ve sağladıkları ekonomik ve psiko-sosyal kazanımların önemini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İnsan-Merkezli Kalkınma, İstihdam, Mesleki Eğitim

A Project Paper On The Importance Of Employment And Vocational Training For The Sustainability Of Development And Social Peace

Abstract

To sustain development and maintain hope for social peace is extremely related with the employment of the woman and youth population of the society; who are especially low-educated, have not an occupation, therefore unemployed. In line with human development indicators, designation of vocational training programs directed to employment for disadvantageous segments of the society is required. Equipped with this purpose, New Hopes Project is a project which started in period 2005-2006 and still continues. The results of project demonstrates the importance of contentment of the people lived underdeveloped region from vocational training programs in which they attended and economic and psycho-social gains of them provided by these training programs.

Key Words: People-Centered Development, Employment, Vocational Training

Giriş

Kalkınma, yaklaşık son otuz yıldan bu yana, ekonomik büyümenin ötesinde insanın yaşam koşullarının iyileştirilmesiyle ilgili bir kavram haline gelmiştir. Buna göre kalkınma kavramı, kısa dönemli ekonomik çıkarlardan çok, uzun dönemli çıkarları dikkate alan; yoksullukla mücadele, kadın haklarını, ekolojik dengeyi, özellikle kadınlar, engelliler ve gençler gibi dezavantajlı grupların mesleki eğitimle birlikte istihdamını içeren, bu bağlamda kalkınmanın sürdürülebilirlik boyutunu gözetten bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. İnsanın yaşam kalitesini düşüren, yoksulluk ve eşitsizlikleri arttıran, dolayısıyla kalkınma ve toplumsal barış umutlarını tehlikeye atan insani kalkınma göstergeleri bu noktada önem arz etmektedir. Bu çalışmada, kullanılan

* Marmara Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi eyuksel@marmara.edu.tr

istatistiki veri ve bulguların dayandığı projenin içeriği nedeniyle, sadece istihdam olanaklarının yetersizliği ve/veya gelir getirici bir işe sahip olmama ile mesleki eğitim olanaklarına ulaşmada yetersizlik göstergeleri ön plana çıkarılmaktadır. İnsan-merkezli kalkınma anlayışı ise kalkınmanın sürdürülebilirliği ile söz konusu göstergeler arasında kurulan ilişkinin teorik zeminini oluşturmaktadır. Çalışmaya, öncelikle büyüme-merkezli kalkınma anlayışına yöneltilen eleştirilere kısaca değinilerek başlanacak, insan-merkezli kalkınma anlayışının temelleri ayrıntılandırıldıktan sonra ise söz konusu proje çalışmasından elde edilen istatistiki verilerden hareketle bir sonuca ulaşılmaya çalışılacaktır.

1. Büyüme-Merkezli Kalkınma Anlayışına Yöneltilen Eleştiriler

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte başlayan, kalkınmayı ekonomik büyüme sorununa indirgeyen ve sosyal refah devleti, planlama, dış yardım gibi ulusal ve uluslararası müdahaleleri öngören ortodoks kalkınma yaklaşımları, 1960'lı yılların sonundan itibaren eleştirilmeye başlanmıştır. Eleştiriler, ortodoks kalkınma yaklaşımlarının önerdiği çözümlerin, az gelişmiş ülkelerde sayısal büyüklüklerde bazı başarıları getirmiş olsa bile, işsizliği, yoksulluğu ve gelir dağılımındaki eşitsizliği olumlu yönde etkileyememiş, beslenme, barınma, eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaçların karşılanmasında yetersiz kalmış olduğu yönünde toplanmaktadır. Gerek akademik çevreler gerekse uluslararası kuruluşlar tarafından yürütülen teorik ve pratik düzeydeki bu eleştiriler, kalkınma sorununun tekrar tanımlanması gerektiği üzerinde yoğunlaşmış, böylece kalkınmanın büyüme-merkezli (ortodoks) ve insan-merkezli kalkınma şeklinde tekrar tanımlanmasına yol açmıştır.

Büyüme merkezli kalkınma anlayışına yöneltilen eleştirilerden ilki 1959'da H. Singer tarafından ileri sürülen ve kalkınma sürecinde beşeri sermaye faktörünün önemini vurgulayan yaklaşımdır. Buna göre toplumlar arasındaki kalkınmışlık farkı söz konusu toplumların eğitime yaptıkları harcama düzeyindeki farklılığa dayanmaktadır. Dolayısıyla kalkınmanın temel sorunu, zenginliğin yaratılması değil, eğitilmiş insan gücünden ileri gelen zenginliği yaratabilme kapasitesi olmalıdır (Arndt, 1978: 60). 1969 yılında yayınladığı, "Gelişmenin Anlamı" adlı makalesi ile Seers'tan da benzer bir eleştiri gelmiştir. Seers'a göre bir ülkenin kalkınması dendiğinde sorulması gereken soru, yoksulluk, işsizlik ve eşitsizliğin durumunun ne olduğu sorusu olmalıdır. Bu nedenle eğer bir ülkede bu üç önemli sorundan bir veya ikisi birden kötüye doğru gidiyorsa, kişi başına millî gelir düzeyi yükselse bile bu tabloyu kalkınma olarak nitelendirmek doğru olmayacaktır. Seers, öncelikle kalkınma kavramının içeriğinin netleştirilmesi noktasından hareket ederek kalkınmanın, merkezinde insanın yer aldığı, insani potansiyelin gerçekleşmesinin kalkınmanın temel ölçüsü olduğunu vurgulamıştır (Seers, 1979: 9-12).

Büyüme merkezli kalkınma anlayışına dönük eleştirilerin bir kısmı ise bu anlayışın, az gelişmiş ülkelerin farklı toplumsal yapı, değer ve ilişkilerini göz ardı ettiği gerçeğine yönelik olarak, uluslararası kuruluşlar tarafından gündeme getirilmiştir. Örneğin; Birleşmiş Milletler (BM), 1951 yılında "Az gelişmiş Ülkelerin Ekonomik Gelişmesi İçin Önlemler" başlığı ile yayınladığı raporda, az gelişmiş ülkelerin temel sorununun kalkınma olduğu, kalkınmanın ise büyüme gibi niceliksel artışlar yanında, toplumsal ve kültürel alanlarda dönüşümler şeklinde niceliksel alanındaki değişimleri de içerecek biçimde tekrar tanımlanması gerektiğini belirtmiştir (Martin, 1991: 31). Benzer bir eleştiri, Roma Kulübü olarak tanımlanan bir grup akademisyen ve entellektüelin ortak çalışmalarıyla 1972 yılında yayınladıkları "Büyümenin Sınırları" raporunda da dile getirilmiştir. Çevresel gündemin ilk politika başlangıcı olarak da kabul edilen rapora göre sanayileşmede, dünya nüfusunda, çevre kirlenmesinde ve doğal kaynakların kullanılmasında mevcut durum devam ederse önümüzdeki yüzyıl içinde büyümenin sınırına ulaşacağı vurgulanmıştır (Meadows vd, 1990: 32). Dünya Bankası ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) kapsamında yürütülen çalışmalarda ise, az gelişmiş ülkelerde büyüme oranının yükselmesine rağmen yoksulluk, işsizlik ve eşitsizliğin çoğaldığı, bu nedenle uzun dönemli büyüme politikaları yerine kısa dönemde istihdamı arttıracak kalkınma stratejilerinin zorunluluğu vurgulanmıştır (ILO, 1976: 25; Kitching, 1990: 70). Az gelişmiş ülkelerin kalkınmasına yönelik söz konusu çalışmalar, ILO'nun

1976 yılında düzenlediği Dünya İstihdam Konferansı'nda genel çerçevesi çizilen "Temel İhtiyaçlar" yaklaşımını ileri sürmesiyle yeni bir boyut kazanmıştır; yaklaşım, daha sonra teorik olarak detaylandırılmıştır. Ekonomik büyümeyi gerekli görmekle birlikte, yarattığı yoksulluk gibi olumsuz sonuçlar nedeniyle, büyüme sürecine yönelik amaç ve göstergelerin tekrar tanımlanması gerektiğine işaret eden yaklaşıma göre ekonomik büyüme ile temel ihtiyaçların karşılanması arasında bir öncelik sıralaması yapmak gerekmektedir. Bireysel ihtiyaçların karşılanmasından ziyade toplumsal ihtiyaçları karşılamaya yönelik olarak ele alınan temel ihtiyaçlar yaklaşımı, sadece yaratılan gelirin yoksullar lehine yeniden paylaşımını öngörmemekte, insan sermayesine yapılacak yatırımların ekonomik büyüme ve toplumsal refah üzerinde olumlu etkiler yaratabileceğini ileri sürmektedir (Arndt, 1996). Büyüme merkezli kalkınma anlayışına yönelik yukarıda ana hatlarıyla verilen eleştirilerin yoğunlaşması sonucu, özellikle 1970'li yıllarla birlikte, ekonomik büyüme merkezli kalkınma anlayışından insan merkezli kalkınma anlayışına doğru bir yöneliş söz konusu olmuştur.

2. İnsan-Merkezli Kalkınma Anlayışının Temel Dinamikleri

İnsan merkezli kalkınma anlayışında insanın merkeze alınmasının altında yatan temel dinamik, büyüme merkezli kalkınma anlayışında yaşanan sürecin, insan ve parçası olduğu doğa üzerinde, ekonomik, toplumsal, kültürel açılardan yarattığı çok boyutlu olumsuzluklara dayanmaktadır. Buna göre büyüme merkezli kalkınma sürecinin, insanı meta konumuna düşüren, yaratıcı gücünün yıpranmasına neden olan, insanın da parçası olduğu doğayı tahrip eden, her türlü insani-toplumsal kaygıyı dışlayan, sürdürülemez bir noktaya geldiği ileri sürülmektedir. İnsanı merkeze alan kalkınma anlayışında insan, bir ekonomik faktör olmaktan öte, biyolojik yaşam türlerinin çeşitliliğini tahrip etmeden doğayla birlikte uyum içinde yaşamak durumunda olan, sistemin tüketici-birey olarak nesnesi değil, aksine üretici, sorgulayan, katılımcı, kültürel-toplumsal çeşitliliğe saygılı bir öznesidir (Gran, 1983: 31).

Akademik çevreler tarafından getirilen eleştiriler doğrultusunda oluşmaya başlayan kalkınmanın insani boyutu, 1990'lı yıllarla birlikte uluslararası kuruluşlar tarafından da sıkça vurgulanmaya başlamıştır. BM'nin 1990'lardan itibaren her yıl yayınladığı insani kalkınma raporlarında kalkınma süreci, insanı merkeze alan bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bu süreç, insanın, etkin bir biçimde yönettiği projelerle kendisini gösterebildiği, mikro düzeyde kalkınma anlayışından makro düzeyde ülke politikalarında etkin olabildiği bir kalkınma anlayışına geçiş olarak tanımlanmaktadır (Drabek, 1987: 23). Bu tanımlama çerçevesinde, BM' in 1993 yılı insani kalkınma raporunda, insani kalkınma, gelir artışının ötesinde insan mutluluğunu ve yaşam kalitesini, iyi bir eğitimi, sağlıklı ve uzun bir yaşamı; bu bağlamda insanın her alanda yaratıcılığının kullanılmasına olanak sağlayan bir ortamı ve demokratik hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasını kapsayan çok boyutlu bir kavram olarak ele alınmıştır (UNDP, 1993: 10).

Ekonomik büyümeyi merkeze alan anlayış ve uygulamaların insanı ve doğayı tahrip etmesi sonucu insan merkezli kalkınma anlayışına geçiş, ekoloji hareketi, kadın hareketi, katılımcı kalkınma anlayışı, endojen kalkınma, demokratikleşme hareketi, sivil toplumun gelişimi gibi pek çok yaklaşımın da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Örneğin; BM'nin Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından geliştirilen endojen ya da içe bağlı kalkınma yaklaşımına göre az gelişmiş ülkelerin sorunlarına sadece iktisat biliminin sınırları çerçevesinde çözüm aramaya çalışmak yanlıştır. Buna göre; kalkınma, neoklasik yaklaşımın iddia ettiği gibi, sadece sermaye birikimi ile açıklanacak bir kavram değildir; maddi refah düzeyinin artırılması, sermaye birikimi yerine istihdamın öncelikli olması, yaşam kalitesinin yükseltilmesi gibi amaçları da içermektedir. Söz konusu yaklaşımda kalkınma sürecinin her ülkenin kendi özgeçmişine, kendi öznel koşullarına dayalı, kendine özgü bir kalkınma yolu bulmasına bağlı olduğu ileri sürülmektedir. Bu nedenle kalkınma sürecinin işlemesi, kalkınma sürecinde katılımcılığın gerçekleşmesiyle yani insanın bu sürecin öznesi durumuna gelmesi ile mümkün olacaktır (Ercan, 1995: 405).

Benzer bir eleştiri, büyüme merkezli kalkınma anlayışının doğa üzerinde yarattığı olumsuz etkileri vurgulayan uluslararası kuruluşlar tarafından ileri sürülmüştür. Bu bağlamda en önemli

aşamalardan biri, 1983 yılında BM genel kurulunun kararıyla Norveç Başbakanı G.H. Brundtland tarafından oluşturulan Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından yapılan çalışmalardır. Komisyonun, yeryüzündeki çevre baskılarının insanlığın en büyük ortak endişesi olduğu fikrinden yola çıkarak yaptığı söz konusu çalışmalar, 1987 yılında “Ortak Geleceğimiz” adı altında bir raporda toplanmıştır. Rapora göre kalkınmanın ve doğal kaynakların kullanımının tahrip edici, çirkinleştirici değil, sürdürülebilir bir biçimde ele alınması ve yönetilmesi gerekir. İlk defa bu raporda dile getirilen “sürdürülebilir kalkınma” kavramı, 1990’ların kalkınma yaklaşımlarında yeni bir paradigma olarak yerini almıştır.

Sürdürülebilir kalkınma, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın, bugünkü kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilen kalkınma olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının iki temel üzerine oturduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan birincisi, kalkınma sürecinde doğal kaynak ve çevrenin korunmasıdır. Buna göre sürdürülebilir kalkınma stratejisi, kısa dönemli ekonomik yararların yerini, çok uzun dönemli ve kuşaklar arası toplumsal ve ekolojik yararların almasını önermektedir. Başka bir deyişle stratejinin temelini, çeşitli sektörlerde karar alma aşamasında çeşitli boyutların yanında ekolojik boyutun da düşünülmesinin gerekliliği oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma tezinin temelini oluşturan diğer bir faktör ise az gelişmiş ülkelerde temel ihtiyaçların karşılanması gereğidir (Brundtland vd, 1987: 71; Ingham, 1993: 1815; Ceylan, 1995: 203). Bu bağlamda 1994 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yayınlanan İnsani Kalkınma Raporu’nda, yeni kalkınma stratejisi olarak sürdürülebilir insani kalkınma yaklaşımından bahsedilmiştir. Bu yeni kalkınma anlayışına göre, doğal kaynak ve çevre açısından sürdürülebilirlik gerekleri yanında, artan milli gelirin miktarı değil, dağılımının da dikkate alınması gerekmektedir. Temel ihtiyaçlar yaklaşımını esas alan İnsani Kalkınma Raporu, pek çok az gelişmiş ülkede aşırı yoksulluk sorununun kabul edilemez boyutlara ulaştığını vurgulamaktadır (UNDP, 1994: 16). Benzer bir yaklaşım ile 1992 yılında Rio de Janeiro’da düzenlenen Dünya Zirvesi toplantısında geliştirilen 21.yüzyıl için Eylem Programı’nda da, hem doğal kaynakların daha adil ve doğaya uygun kullanımını sağlamak üzere global geçerlilikte ilkeler belirlenmiş, hem de dünyanın en başta gidermesi gereken sorunu olarak yoksulluğa karşı uluslararası işbirliğine gidilmesi çağrısında bulunulmuştur (UNCED, 1992: 9).

Sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının uluslararası kuruluşlar tarafından sıkça dile getirilmesi, kalkınma sürecinde katılımcılığın ve sivil toplumun önemini de gündeme getirilmiştir. Örneğin; 1972’de düzenlenen Çevre Sorunları Konferansı’na, World Resources Institute, International Institute for Environment and Development, International Union for the Conservation of Nature, World Wildlife Fund gibi dünyanın önde gelen sivil toplum kuruluşlarının katılımı söz konusu olmuştur. Aynı şekilde, 1992 yılında düzenlenen Dünya Zirvesi’nde oluşturulan eylem programında da, sürdürülebilir kalkınmanın, esas olarak ulusal stratejiye yönelik politikaları belirleyecek olan devletin sorumluluğunda olduğu vurgulandıktan sonra, devletin STK’lar ile işbirliğine gitmesi önerilmektedir (Friedmann, 1992: 45).

Özetle insan merkezli kalkınma anlayışının temel dinamikleri şöyle sıralanabilir;

1- Kalkınma, ekonomik büyümenin ötesinde insanın yaşam koşullarının iyileştirilmesiyle ilgili bir kavramdır. Böylece insan merkezli kalkınma yaklaşımı, kısa dönemli ekonomik çıkarlardan çok uzun dönemli çıkarları dikkate alan, kültürel farklılıkları, ekolojik dengeyi ve ekonomik büyümenin sürdürülebilirlik boyutunu gözetken yeni bir kalkınma anlayışıdır.

2- İnsan merkezli kalkınma anlayışına göre disiplinlerarası yani birleştirici bir yaklaşıma geçilmelidir. Ekonomik temelli görüşün yerini, toplumun her alanında sosyal, politik, kültürel boyutları da içeren, dolayısıyla iktisat dışında diğer disiplinleri de kapsayan birleştirici bir görüşe bırakması gerekir.

3- Ortak çıkarların söz konusu olduğu gerçeği ile uzun dönemli çıkarlar için dünyayı bir bütün olarak uluslarüstü algılayan, sorumlulukların, gelişmiş ve az gelişmiş tüm ülkeler tarafından paylaşıldığı küresel yönetim anlayışı oluşturulmalıdır (Chambers, 1983: 38). Küresel yönetim anlayışında insanın ve doğal kaynakların eşitlik, sosyal adalet ilkelerine uygun bir biçimde yönetilmesi gerekir.

4- Demokratikleşme, sivil toplumun yaygınlaştırılması, adem-i merkeziyetçilik, yerel yönetimlere daha fazla sorumluluk verilmesi, özellikle kaynakların yönetiminde yerel yönetime ve sivil toplum kuruluşlarına merkezi idarenin yanında söz hakkı tanınması insan merkezli kalkınma anlayışının temel öğeleri arasında yer almaktadır. Bu bağlamda örneğin kalkınma planlamasında ve uygulamalarında önemli rol üstlenecek olan yurttaşlar bireysel katılımlarını sivil toplum alanındaki denetim güçleriyle gerçekleştirebileceklerdir. Böylece kalkınma, sadece piyasa ve devletin önemli rol oynadığı bir süreç olmaktan çıkıp, sivil toplumun da söz sahibi olduğu, bu anlamda kalkınma sürecinde katılımıcılığın gerçekleştiği bir anlayışa doğru yönelmektedir (Korten, 1990: 41; Drabek, 1987: 20).

Bundan sonraki bölümde, çalışmanın uygulama kısmını oluşturan proje ile ilgili genel bilgiler verilecek, ardından istatistiksel veri ve bulgulardan elde edilen sonuçlar analiz edilecek, daha sonra proje, insan-merkezli kalkınma anlayışının temel dinamikleri doğrultusunda değerlendirilerek kalkınmanın sürdürülebilirliği ve toplumsal barış bağlamında bir sonuca varılmaya çalışılacaktır.

3. Yeni Umutlar Projesi¹

3.1. Genel Bilgiler

Yeni Umutlar Projesi, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından yönetilen Aktif İşgücü Programı kapsamında, 28 Şubat 2005 tarihinde Avrupa Birliği ile imzalanan kontrat doğrultusunda, Türkiye'deki işsizlik sorununun çözümüne katkıda bulunmak için, Mart 2005-Ocak 2006 tarihleri arasında uygulanmış bir eğitim ve istihdam projesidir. Proje ortakları, T.C. Kadıköy Belediyesi, Marmara Üniversitesi Kadın İşgücü İstihdamı Araştırma ve Uygulama Merkezi, Kadıköy Belediyesi Sağlık Polikliniği, Eczacıbaşı Sağlık Hizmetleri A.Ş.' dir. Projenin toplam bütçesi 197.445 Euro'dur. Toplam bütçenin %89'una denk gelen 175.726 Euro'luk bölümü Merkezi Finans ve İhale Birimi kanalı ile Avrupa Komisyonu tarafından, geri kalan %11'lik bölümü Kadıköy Belediyesi tarafından karşılanmıştır. Eğitim verilmesi hedeflenen katılımcı sayısı 800, işe yerleştirilmesi hedeflenen katılımcı sayısı ise 200'dür. Ayrıca katılımcılara günlük 8 €, işsizlik sigortası alanlara günlük 4€ katılım bedeli ödenmiştir.

Projenin temel hedefleri doğrultusunda, Kadıköy ilçesinin E-5 çevre yolunun üstündeki geri kalmış bölgelerinde yaşayan, 18-30 yaş arasındaki vasıfsız genç ve 18-45 yaş arasındaki vasıfsız kadından oluşan toplam 791 kişiye, işletmelerin talep ettiği istihdam alanlarına dönük hızlandırılmış mesleki eğitimler verilmiş, bireysel danışmanlık ve iş arama yöntemi seminerleri düzenlenmiştir. Söz konusu mesleki eğitim ve seminerler, piyasa talebi doğrultusunda belirlenen hastabakıcılık, ev hizmetleri personeli, tezgaharlık ve girişimcilik olmak üzere dört programdan oluşmaktadır. Proje süresi içinde işe yerleştirilen katılımcı sayısı 173'tür. İşe yerleştirilme açısından ev hizmetleri ve hastabakımı programlarındaki kadın katılımcılar ön plandadır.

Tablo 1

Programlar	Katılımcı Sayısı
Tezgahtarlık	291
Ev Hizmetleri	201
Girişimcilik	200
Hasta bakımı	99
TOPLAM	791

3.2. İstatistiksel Analiz

3.2.1. Veri Toplama Yöntemi

Veriler, Kadıköy Belediyesi'nce yürütülen Yeni Umutlar Projesi kapsamında yer alan Aile Danışma Merkezleri (ADM)'ne ve diğer Belediye birimlerine mesleki eğitim amacıyla gelen 791 katılımcıyla yapılan yüzyüze derinlemesine anketlerden ve eğitim boyunca danışmanların

¹ Proje ile ilgili bkz. http://insanca.kadikoy.bel.tr/yeni_umutlar.html

yaptıkları odak grup toplantılarından elde edilmiştir. Anket formu ve görüşmeler, katılımcıların demografik özellikleri, iş ve istihdam durumları ve aldıkları eğitime ilişkin memnuniyetlerini ölçmeye dönük sorulardan oluşmaktadır.

3.2.2.Verilerin Analizi

3.2.2.1.Demografik Özellikler ile İlgili Bulgular

Tablo 2

CİNSİYET

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Kadın	653,00	82,60	82,60	82,60
Erkek	138,00	17,40	17,40	100,00
Toplam	791,00	100,00	100,00	

Katılımcıların % 82.6'sı kadınlardan oluşmaktadır. Zira projenin en önemli hedef kitlesi kadınlardır. Ayrıca ev hizmetleri personeli ve hastabakıcılık eğitim programları özellikle kadınlara dönük düşünülmüştür.

Tablo 3

YAŞ

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
29 Yaş Altı	327,00	41,30	41,30	41,30
30-45	464,00	58,70	58,70	100,00
Toplam	791,00	100,00	100,00	

Katılımcıların % 41.3'ü 30 yaşın altında olan gençlerden oluşurken, % 58.7'si 30-45 yaş arası orta yaş grubundan oluşmaktadır. Hedef kitlelerden birinin vasıfsız gençlerden olduğu düşünüldüğünde ilk yüzde bu gruptan meydana gelmektedir. Diğer % 58.7'lük grup ise orta yaş ve üzeri olan vasıfsız kadınları temsil etmektedir.

Tablo 4

EĞİTİM DURUMU

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
İlköğretimi tamamlamamış	201,00	25,40	25,40	25,40
İlköğretim	234,00	29,60	29,60	55,00
Genel Lise	217,00	27,40	27,40	82,40
Meslek Lisesi	77,00	9,70	9,70	92,20
Yüksek Okul	52,00	6,60	6,60	98,70
Üniversite	10,00	1,30	1,30	100,00
Toplam	791,00	100,00	100,00	

Katılımcıların % 25.4'ü ilkokulu tamamlamamış iken, % 29.6'sı ilkokul mezunu, % 27.4'ü ise genel lise mezunudur. Bu durum katılımcıların hedef kitleye uygun olarak vasıfsız kişilerden oluştuğunu göstermektedir. Meslek lisesinden mezun olanların gelir getirecek bir işe sahip olma olasılıkları daha fazladır. Yüksek okul ve üniversite mezunu olanların % 6.6 ve % 1.3 olması ise hedef kitlenin dışında kalması bakımından da anlamsız kabul edilebilir.

3.2.2.2. İş ve İstihdam Durumu ile İlgili Bulgular

Tablo 5

İSTİHDAM DURUMU

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
İşsiz	780,00	98,60	98,70	98,70
Kıralık İşçi	1,00	0,10	0,10	98,90
Diğer	9,00	1,10	1,10	100,00
Toplam	790,00	99,90	100,00	
Bilinmiyor	1,00	0,10		
Genel Toplam	791,00	100,00		

İstihdam durumu açısından oldukça net bir tablo gözükmemektedir; katılımcıların % 98.6 gibi büyük çoğunluğu işsiz durumdadır.

Tablo 6

İŞSİZLİK SÜRESİ

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
0	6,00	0,80	0,80	0,80
6 Ay ya da daha az	189,00	23,90	24,10	24,90
7-12 Ay	95,00	12,00	12,10	37,00
13-24 Ay	94,00	11,90	12,00	49,00
24 Aydan fazla	400,00	50,60	51,00	100,00
Toplam	784,00	99,10	100,00	
Bilinmiyor	7,00	0,90		
Genel Toplam	791	100		

Katılımcıların işsiz kaldıkları süre açısından, % 50.6'sı gibi yarısından fazlasının 24 aydan daha fazla süredir işsiz oldukları sonucu çıkmaktadır. Kalan yarısının da % 24'ü 6 aydan daha kısa süredir işsiz durumdadır. Diğer yarısı da yine 1-2 yıl arası süredir işsizdir. Dolayısıyla katılımcıların hemen hepsi uzun süredir işsizlik içindedir.

Tablo 7

İŞSİZLİK SÜRESİ

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Kayıtlı	782,00	98,90	98,90	98,90
Kayıt olmamış	8,00	1,00	1,00	99,90
Bilmiyor	1,00	0,10	0,10	100,00
Toplam	791,00	100,00	100,00	

Tablo 8

İŞSİZLİK ÖDENEĞİNDEN YARARLANMA DURUMU

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	1,00	0,10	0,10	0,10
Hayır	790,00	99,90	99,90	100,00
Toplam	791,00	100,00	100,00	

3.2.2.3. Eğitim Programlarından Duyulan Memnuniyet İle İlgili Bulgular

Tablo 9

EĞİTİMDEN DUYULAN MEMNUNİYET DURUMU

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
0	1,00	0,10	0,10	0,10
Evet	662,00	83,70	83,80	83,90
Evet,kısmen	126,00	15,90	15,90	99,90
Hayır	1,00	0,10	0,10	100,00
Toplam	790,00	99,90	100,00	
Bilinmiyor	1,00	0,10		
Genel Toplam	791,00	100,00		

Verilen mesleki eğitimlerden katılımcıların % 83,7'si memnun olduğunu dile getirirken, kısmen memnun olduğunu söyleyenler sadece % 15,9'da kalmıştır. Hayır diyenler ise dikkate alınmayacak düzeydedir.

Tablo 10

EĞİTİMDEN SAĞLANAN KATKI DURUMU

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Son derece yararlı	614,00	77,60	77,60	77,60
Kısmen yararlı	177,00	22,40	22,40	100,00
Toplam	791,00	100,00	100,00	

Katılımcıların % 77,6'sı eğitimlerin son derece yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 11

EĞİTİMDEN SAĞLANAN YARAR DURUMU

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
0	3,00	0,40	0,40	0,40
Evet,fazlasıyla	523,00	66,10	66,20	66,60
Kısmen	239,00	30,20	30,30	96,80
Hayır	25,00	3,20	3,20	100,00
Toplam	790,00	99,90	100,00	
Bilinmiyor	1,00	0,10		
Genel Toplam	791,00	100,00		

Eğitimden katkısızlama durumu açısından bakıldığında benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. % 66,2 fazlasıyla katkı sağladığını söylerken, % 30,2'si ise kısmen de olsa katkı sağlamıştır.

Tablo 12

KENDİ İŞLERİNİ KURMA TUTUMLARINA İLİŞKİN DURUM

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
0	12,00	1,50	1,50	1,50
Evet,kesinlikle	108,00	13,70	13,70	15,20
Henüz belli değil	212,00	26,80	26,80	42,00
Hayır	61,00	7,70	7,70	49,70
Uygun değil	397,00	50,20	50,30	100,00
Bilinmiyor	1,00	0,10		
Genel Toplam	791,00	100,00		

Özellikle girişimcilik eğitimi alan katılımcıların % 50,3'ü kendi işlerini kurmaya ilişkin tutumları konusundaki sorulara uygun olmadığını söyleyerek yanıt vermişlerdir. Kararsızların ora-

nı ise % 26.8'dir. Bu durum kendi işlerini kurma konusunda yetersiz imkânlar içinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 13

KENDİ İŞLERİNİ KURMA TUTUMLARINA İLİŞKİN DURUM

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
0	2,00	0,30	0,30	0,30
Tam zamanlı	358,00	45,30	45,30	45,60
Yarı zamanlı	100,00	12,60	12,70	58,20
Kendi işi	62,00	7,80	7,80	66,10
İşyeri sahibi	20,00	2,50	2,50	68,60
İşsiz	18,00	2,30	2,30	70,90
Diğer	16,00	2,00	2,00	72,90
Geçici işe sahip	214,00	27,10	27,10	100,00
Toplam	790,00	99,90	100,00	
Bilinmiyor	1,00	0,10		
Genel Toplam	791,00	100,00		

Projenin sonu itibari ile katılımcıların istihdam durumlarına bakıldığında, tam zamanlı çalışma oranı % 45.3 gibi iyi bir orandır.

Tablo 14

PROJE SONU İTİBARI İLE SAĞLANAN KATKI DURUMU

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	104,00	13,10	13,60	13,60
Evet, fazlasıyla	350,00	44,20	45,80	59,40
Kısmen	260,00	32,90	34,00	93,50
Hayır	43,00	5,40	5,60	99,10
Hiç	2,00	0,30	0,30	99,30
Kararsız	5,00	0,60	0,70	100,00
Toplam	764,00	96,60	100,00	
Bilinmiyor	27,00	3,40		
Genel Toplam	791,00	100,00		

Proje sonu itibariyle sağlanan katkı değerlendirildiğinde, % 45.8 fazlasıyla katkı sağladığını söylemiştir. Kısmen de olsa katkı sağlayanlar % 34 iken, katkı sağlamadığını dile getirenler ise % 5.6 gibi önemsenmeyecek boyuttadır.

3.3. Projenin Değerlendirilmesi

Yeni Umutlar Projesi, hedefine uygun olarak, 24 aydan fazla işsiz durumda olup herhangi bir mesleği olmayan kadınlardan oluşan bir katılımcı kitlesine dönük olarak uygulanmıştır. İstihdam yaratma açısından proje başarılı olmuştur. Çünkü proje süresi içinde, 791 kişiden 173'ü işe yerleştirilmiştir. Ayrıca proje sonu itibariyle tam zamanlı çalışma oranı % 45.3'e çıkmıştır. Eğitimlerden sağlanan memnuniyet ve katkı açısından da proje başarılı bulunmalıdır. Zira konuya ilişkin sorulara verilen yüksek orandaki evet cevabı, projenin katılımcılarda sağladığı olumlu etkiyi kanıtlamaktadır. Gerek anketlerde gerekse yapılan odak grup toplantılarında katılımcıların altını çizdiği husus, eğitim süresinin daha uzun olması ve bu tür projelerin fazlaştırılması ve sürekli kılınması yönünde olmuştur. Ayrıca eğitimlerin onlara kazandırdığı özgüven unsuru da öne çıkan konular arasındadır. Kadıköy ilçesinin göç alan bölgelerinden, eğitimlere devam eden kadın ve gençler böyle bir faaliyet içinde bulunmanın mutluluğunu ifade etmişlerdir.

Eğitmenlerin, özellikle ev hizmetleri ve hasta bakımı programı katılımcılarıyla yaptıkları

odak grup toplantılarında elde ettikleri izlenimler pek çok açıdan çarpıcıdır. Seminerlerin istihdam yönünde bir kapı açmasının ve ekonomik durumlarını iyileştirme yönünde fayda sağlayacak olanaklar yaratmasının yanı sıra, edinilen psiko-sosyal çıkarımları da vurgulanmıştır. İletişim konusunda kendilerini geliştirmeleri ve bunun sonuçlarının evde çocuklarıyla diyaloglarına yansması, ilk okuldan sonra eğitim şansı yakalayamayan kesim için, tekrar bir sınıf ortamında bulunmanın ve öğrenmenin heyecanı, geleneksel roller dışında bir şeyler başarabilmenin kendilerine kazandırdığı özgüven, özgüvenle birlikte hayatlarıyla ilgili karar verme yetisine sahip olma düşüncesi, topluluk içinde yer almak, kendini ifade edebilmek, yeni arkadaşlıklar kurabilmek, sosyal paylaşım, kentsel yaşama uyum yönünde atılan adımlar, söz konusu çıkarımlardır. Tüm bu çıkarımlar göz önünde bulundurulduğunda istihdama dönük bu tür projelerin hayata geçirilmesinin sosyal yönünün önemi de ortaya çıkmaktadır.

İnsan-merkezli kalkınma anlayışının temel dinamikleri açısından bakıldığında ise Yeni Umutlar Proje ile ilgili aşağıdaki değerlendirmeler yapılabilir:

1- Proje, Aralık 2005 itibarıyla son bulmasına rağmen, proje ofisi faaliyetlerine devam etmektedir. 2006 Ocak ayından itibaren kira ve giderleri Belediye ile gönüllü sponsorluklar tarafından karşılanan ofis, istihdam ve mesleki eğitim konusunda destek almayı sürdürmek isteyenler ile eleman arayan işverenlere, İŞKUR ile olan bağlantıları doğrultusunda hizmet vermeye devam etmektedir. Projenin istihdama dönük çalışmalarına devam etmesi *sürdürülebilirlik* açısından son derece önemlidir.

2- Proje, İŞKUR, Kadıköy Belediyesi, Marmara Üniversitesi, Eczacıbaşı Sağlık Hizmetleri A.Ş., Kadıköy Belediyesi Sağlık Polikliniği, Kadıköy Belediyesi Aile Danışma Merkezi gönüllüleri gibi merkezi ve yerel idare anlamında kamu kesimi ile özel sektör gibi birçok aktörün ortaklığında yürütüldüğünden insan-merkezli kalkınma anlayışının dayandığı *yönetişim* ilkelerine uygun bir projedir.

3- Marmara Üniversitesi'nin istihdam yaratmak ve katılımcıların gelir getirici bir işe sahip olmaları amacıyla verdiği mesleki eğitimler, bir yandan ekonomik unsurları dikkate alırken, aynı eğitimlerin yarattığı, yukarıda bahsedilen sosyal çıkarımlar projenin psiko-sosyal boyutunu da ortaya koymaktadır. Bu ise insan-merkezli kalkınma anlayışının *interdisipliner* bakış açısı ile uyum sağlamaktadır.

4- Proje, insan-merkezli kalkınma anlayışının katılımcılık ilkesine uygundur. İstihdama dönük yerel bir proje olması, özellikle proje bütçesinin yönetiminde Belediye'nin yetkili ve gönüllülerinin söz hakkının olması, demokratikleşme, sivil toplumun yaygınlaştırılması, yerel yönetimlere daha fazla sorumluluk verilmesi gibi *katılımcılık* ilkeleri açısından önemlidir.

Sonuç

İnsan-merkezli kalkınma anlayışı, sürdürülebilir, interdisipliner, katılımcı ve yönetim ilkelere uygun bir kalkınma anlayışını yansıtmaktadır. Bu anlayış, insanın yaşam koşullarının iyileşmesi, dolayısıyla gelir getirici bir işe sahip olması ve bunun için mesleki eğitim olanaklarından yararlanmasıyla son derece ilişkilidir. Oysa günümüzde toplumsal barışın sağlanması ve kalkınmanın sürdürülebilmesi umutlarını tehdit eden faktörlerin başında istihdam ve mesleki eğitim olanaklarının yetersizliği gelmektedir. Bu durum çalışmanın dayandığı projenin bulgularına bakıldığında net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca Kadıköy İlçesi'ne ait ilgili veriler de bunu desteklemektedir.² Zira işsizlik oranının yüksek olduğu ilçede bu oran mesleği olmayan, eğitim düzeyi düşük kadın ve eğitimsiz genç nüfus arasında daha üst seviyelerde seyretmektedir.

Kırsal kesimden göçün yaşandığı ilçe beldelerinde artan nüfusa paralel olarak, kadın ve gençler arasındaki işsizlik, sosyal dengelyi, toplumsal entegrasyonu olumsuz etkilemektedir. Toplumsal entegrasyonun olumsuz hale gelmesi ise suç ve şiddet oranlarını arttırmakta, toplumsal barış umutlarını sekteye uğratmaktadır.³ Bu nedenle geleneksel iş kalıpları dışına çıkamamış, eğitim

² Kadıköy İlçesi'ne ait ilgili veriler, İŞKUR Genel Müdürlüğü'nden alınmıştır. Veriler ekte yer almaktadır.

³ Bu konuda Kadıköy İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün 2006-2007 Mukayeseli Brifing'ine göre; mala karşı işlenen suçlar noktasında, 2006 yılında kayıtlı 7065, 2007 yılında ise 5423 olay meydana gelmiştir. Oran olarak % 23 azalma olduğu meydana gelen olay sayısı anlamında önem arz etmektedir. Aile fertlerine kötü muameleyle ilişkin kayıtlı olay sayısı 2006'da 120 iken 2007'de 148'dir.

düzei düşük kadınlar ve eğitimini tamamlayamamış, çalışmak zorunluluğunda olan fakat bir mesleki beceriden yoksun olan gençler için istihdama dayalı kısa süreli meslek edindirme programları yeni bir umut olmaktadır. Söz konusu umut, ekonomik açıdan, bireylerin gelir getirici bir işe sahip olmaları ve bunun yaşam standartlarında yaratacağı katkı, işverenler açısından, istihdam alanlarıyla ilgili mesleki eğitim almış kişilerle çalışma olanağı yaratması dolayısıyla kalkınmanın sürdürülebilirliğini, özgüven ve motivasyonlarında gözlenen artışı gibi olumlu psiko-sosyal gelişmeler dolayısıyla da toplumsal barışın sağlanmasına yardımcı olacaktır..

Kaynakça

- Arndt, H.W.** (1978). *The Rise And The Fall Of Economic Growth*. Melbourne: Longman.
- Brundtland, G.H. ve Diğerleri.** (1987). *Our Common Future*. Oxford: World Commission On Environment And Development, Oxford University Press.
- Ceylan, T.** (1995). *Sürdürülebilir Kalkınma*. İlgüden, Tamer, F.Ercan ve M.Türkay (Ed.) Gelişme İktisadi Kuram-Eleştiri-Yorum içinde. İstanbul: Beta Yayınları.
- Chambers, Robert.** (1983). *Rural Development Putting The Last First*. New York: John Willey.
- Drabek, A. G.** (1987). "Development Alternatives: The Challenge For NGOs". *World Development*. Autumn.15.
- Ercan, F.** (1995). *Gelişme Yazını: Eleştiriler Ve Yeni Perspektifler*. İlgüden, Tamer, F.Ercan ve M.Türkay (Ed.) Gelişme İktisadi Kuram-Eleştiri-Yorum içinde. İstanbul: Beta Yayınları.
- Friedmann, John.** (1992). *Empowerment. The Politics of Alternative Development*. Cambridge: Blackwell.
- Gran, Guy.** (1983). *Development By People: Citizen Construction Of A Just World*. New York: Praeger.
- ILO.** (1976). *Employment, Growth And Basic Needs: A One-World Problem*. Geneva.
- Ingham, B.** (1993). "The Meaning Of Development: Interactions Between New And Old Ideas". *World Development*. 21 (4). 1812-1824.
- Kitching, G.** (1990). *Development And Underdevelopment In Historical Perspective*. London: Routledge.
- Korten, D.** (1990). *Getting To The 21 st Century Voluntary Action And The Global Agenda*. West Hartford: Komarian Press.
- Martin, K.** (1991). *Strategy Of Economic Development; Reading In The Political Economy Of Industrialization*. K.Martin (Ed.). Modern Development Theory içinde. London: Macmillian.
- Meadows, Donella H., Dennis L. Meadows, J. Randers, W. W. Behrens.** (1990) *Ekonomik Büyümenin Sınırları. Kemal Tosun ve Diğerleri* (çev.), İstanbul: İşletme Fakültesi Yayınları, No.217.
- Seers, Dudley.** (1979). *The Meaning of Development*. David Lehmann (Ed.).Development Theory: For Critical Studies içinde. London: Frank Cass.
- UNCED.** (1992). "21. Yüzyıl İçin Eylem Programı". Birleşmiş Milletler Çevre Ve Kalkınma Konferansı. Rio de Janerio. 3-14 Haziran 1992.
- UNDP,** (1994). *Human Development Report*. New York: Oxford University Press.
- UNDP.** (1993). *Human Development Report*. New York: Oxford University Press.
- http://insanca.kadikoy.bel.tr/yeni_umutlar.html. Erişim Tarihi. 24 Temmuz 2008.

Ek

Kadıköy Şube Müdürlüğü (Kadıköy-Üsküdar-Beykoz)								
31.05.2008 itibariyle								
Yaş Grubu	Kayıtlı İşgücü			Kayıtlı İşsiz			Kayıtlı İşsiz Sayısı	Kayıtlı İşsiz Oranı
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Toplam	%
Okur Yazar Olmayan	22	27	49	21	22	43	43	0,42%
Okur Yazar	38	82	120	31	68	99	99	0,98%
İlköğretim	907	3.400	4.307	782	2.799	3.581	3.581	35,27%
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	1.714	2.534	4.248	1.547	2.048	3.595	3.595	35,41%
Önlisans	601	489	1.090	501	360	861	861	8,48%
Lisans	1.003	1.117	2.120	927	930	1.857	1.857	18,29%
Yüksek Lisans	61	63	124	58	53	111	111	1,09%
Doktora	3	3	6	3	3	6	6	0,06%
Genel Toplam	4.349	7.715	12.064	3.870	6.283	10.153	10.153	100,00%

Kadıköy Şube Müdürlüğü (Kadıköy-Üsküdar-Beykoz)								
31.05.2008 itibariyle								
Yaş Grubu	Kayıtlı İşgücü			Kayıtlı İşsiz			Kayıtlı İşsiz Sayısı	Kayıtlı İşsiz Oranı
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Toplam	%
15-19	67	111	178	49	88	137	137	1,35%
20-24	652	938	1.590	536	680	1.216	1.216	11,98%
25-29	1.093	1.931	3.024	966	1.464	2.430	2.430	23,93%
30-34	1.048	1.622	2.670	972	1.334	2.306	2.306	22,71%
35-39	750	1.312	2.062	691	1.134	1.825	1.825	17,97%
40-44	439	1.020	1.459	392	915	1.307	1.307	12,87%
45-54	268	690	958	240	595	835	835	8,22%
55-64	30	79	109	22	67	89	89	0,88%
65+	2	12	14	2	6	8	8	0,08%
Genel Toplam	4.349	7.715	12.064	3.870	6.283	10.153	10.153	100,00%

Kadıköy Şube Müdürlüğü (Kadıköy-Üsküdar-Beykoz)								
31.05.2008 itibariyle								
Sosyal Durum	Kayıtlı İşgücü			Kayıtlı İşsiz			Kayıtlı İşsiz Sayısı	Kayıtlı İşsiz Oranı
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Toplam	%
Normal	4.189	6.969	11.158	3.755	5.834	9.589	9.589	94,44%
Özürlü	158	600	758	115	356	471	471	4,64%
Eski Hükümlü	2	145	147	0	92	92	92	0,91%
Terör Mağduru	0	1	1	0	1	1	1	0,01%
Toplam	4.349	7.715	12.064	3.870	6.283	10.153	10.153	100,00%

	2006	2007	2008 (31.05.2008 itibariyle)
Normal		9.424	9.589
Özürlü		492	471
Eski Hükümlü		89	92
Terör Mağduru		1	1
	20.810	10.006	10.153

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ YAYIN İLKELERİ

1. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi altı ayda bir yayımlanan hakemli bir dergidir.
2. Dergide yayınlanmak üzere gönderilen yazılar daha önce yayınlanmamış, bilimsel nitelikte özgün makale, araştırma, inceleme, saha derleme yazıları, çeviri, kitap tanıtımı/eleştirisi olmalıdır.
3. Dergide yayınlanan yazıların bilim ve dil bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yazım tutarlılığı sağlamak için Türk Dil Kurumu'nun yayınladığı Yazım Kılavuzu'nun son baskısının esas alınması tavsiye edilir.
4. Dergiye gönderilen yazılar Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça yazılabilir. Türkiye'de yayınlanan bir dergi olduğu için yazının Türkçe olması tercih sebebidir.
5. Dergiye gönderilen yazılar, yayın kurulu tarafından incelendikten sonra, konunun uzmanı üç hakem tarafından değerlendirilir, raporların olumlu gelmesi halinde yayımlanır. Yayım kararının alınmasından sonra yazının yayımlanacağı yazar(lar)a bildirilir.
6. Dergiye gönderilen çalışmalar dört kopya halinde (üç kopyasında yazar(lar)ın adı, soyadı ve diğer kişisel bilgileri bulunmayacak şekilde) yazılı metin olarak hazırlanmalıdır. Yazılı metinler virüs taramasından geçirilmiş yeni bir disket/CD ve yazar(lar)ın çalıştıkları kurum(lar), bölüm(ler), ve anabilim dal(lar)ı belirtilmiş, kısa özgeçmişlerinin ve irtibat sağlamak için kullanılacak telefon, faks, elektronik posta adresinin yer aldığı imzalı bir dilekçe ile birlikte, dergi yazışma adresine ve derginin elektronik posta adresine gönderilmelidir. Dilekçede, gönderilen çalışmaların başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olduğu belirtilmelidir. Tezlerden veya kongre, sempozyum, panel bildirilerinden üretilen makalelerin bu durumu metinde bir açıklama notuyla belirtilmelidir.
7. Türkçe özgün makaleler için özet yapılan dilde başlık ve Abstract, Resume, Zusammenfassung başlıkları altında 100 kelimeyi geçmeyen İngilizce, Fransızca, Almanca dillerinden birinde özet verilmelidir. (Önce makalenin Türkçe başlığı ve Türkçe özeti 100 kelimeyi geçmeyecek şekilde verilmelidir. Sonra makale dilinde 3-5 tane anahtar kelimeler verilmelidir. Bunların altına çeviri başlık, özet ve anahtar kelimeler eklenmelidir.)
8. Yayına kabul edilmeyen çalışmalar yazar(lar)a iade edilmez.
9. Yazar(lar)a, kendi yazısının yayımlandığı dergiden 2 nüsha verilir.
10. Görsel unsur kullanan makalelerin fotoğraf ve çizimleri 300 dpi çözünürlükte ayrı bir dosyada, gerekiyorsa ayrı bir CD'de teslim edilmelidir.

YAZIM KURALLARI

1. Yazılar IBM ve uyumlu bilgisayarlarda Windows Word programıyla, normal metin için Times veya Times New Roman karakteri 12 puntoyla, 1,5 satır aralığıyla yazılmış olmalıdır.
2. Yazıların uzunluğu konusunda sınırlama olmasa da yazının tek sayıda yayımlanabilmesi için kaynakçayla birlikte 25 sayfayı geçmemesi tavsiye edilir.
3. Metinde şekil, tablo, resim vb. Kullanılacaksa metin içinde ilgili yere, metinle arasında üstten ve alttan birer aralık bırakılmak suretiyle yerleştirilmelidir. Mümkün olduğu kadar bilgisayar aracılığıyla hazırlanmış şekiller kullanılmalı, tarayıcıyla en az 300 dpi çözünürlükte tiff veya jpg şeklinde taranmış olarak metne yerleştirilmelidir. Şekiller birbirini izleyerek numaralandırılmalıdır. Her şeklin altına numarası ile birlikte kısa bir açıklama, ortalananmış olarak yazılmalıdır.
4. Dipnotlar sayfa altına numaralandırılarak verilmelidir. Dipnotlarda kitaplar için bibliyografik künye sırası (büyük küçük harf durumuna dikkat edilerek) şu şekilde olmalıdır: Yazar Adı, Soyadı, Kitap Adı, Yayınevi, kaçınıcı baskı olduğu, basıldığı yer, yıl, sayfa numarası. Makalelerde ise şunlar belirtilmelidir: Yazar Adı Soyadı, "Makale Adı", Kitap veya Dergi Adı, cildi, sayısı, Yayınevi, baskı yeri, yılı, alıntı yapılan yerin sayfa numarası. İnternette alman makale ise yazarın Adı Soyadı, "Makalenin Adı", Derginin Adı, sayısı, yayın tarihi, internet adresi ve erişim tarihi yazılmalıdır. Aynı şekilde internette alman kitap, rapor gibi kaynaklarda da aynı bilgiler gösterilip sonuna tam internet adresi ve erişim tarihi eklenmelidir.
5. Kaynakçada ise yazar soyadı başa alınmalı, diğer bilgiler aynı şekilde verilmelidir. Kullanılan kaynak makale ise makalenin ilk ve son sayfası belirtilmelidir.